Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2016–2017

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

285

Vragen van de leden **Voordewind** (ChristenUnie) en **Grashoff** (GroenLinks) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *hongerlonen en zeer slechte arbeidsomstandigheden bij Indiase leveranciers aan Nederlandse kledingmerken* (ingezonden 5 oktober 2016).

Antwoord van Minister **Ploumen** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 26 oktober 2016).

Vraag 1
Bent u bekend met het rapport «Uitgekleed – Aangekleed, Nederlandse merken, hoge werkdruk en lage lonen in Indiase kledingfabrieken»[1] van de Schone Kleren Campagne en de Landelijke India Werkgroep en het rapport «Eliminating violence against women at work: Making sexual harassment laws real for Karnataka's women garment workers»[2] van de organisaties Sisters for Change en Munnade?

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Deelt u de analyse van deze rapporten, die laten zien dat een breed scala aan arbeidsrechten wordt geschonden, waarvan in het bijzonder de circa 80% vrouwelijke werknemers sterk de dupe zijn?

Antwoord 2
De rapporten geven een schrijnend beeld van het dagelijks leven van de textielarbeiders in India: lage lonen, extreem lange werktijden, discriminatie van en geweld tegen vrouwen. De situatie is onacceptabel en moet verbeteren. De rapporten doen daar suggesties voor.

Vraag 3 en 4
Wat gaat u – gezien het feit dat Indiase kledingbedrijven die aan Nederlandse merken leveren meestal niet meer dan een derde van een leefbaar loon betalen – doen om er voor te zorgen dat toewerken naar leefbaar loon met urgentie wordt opgepakt door zowel bedrijven die deelnemen aan het

[1] http://www.indianet.nl/pb160927.html
[2] http://www.indianet.nl/160628a.html

ah-tk-20162017-285
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2016

Convenant Duurzame Kleding en Textiel als ook andere kledingbedrijven die op de Nederlandse markt actief zijn?
Bent u van plan er bij de Nederlandse kledingbedrijven op aan te dringen om zo snel mogelijk te komen met een concreet en meetbaar stappenplan om toe te werken naar een leefbaar loon in India en elders, en ook andere ernstige schendingen in de sector voortvarend aan te pakken?

Antwoord 3 en 4
Het kabinet onderschrijft het pleidooi voor actie voor leefbaar loon. De doelstelling voor leefbaar loon moet collectief worden aangepakt. Dat is ook de opvatting van de grote internationale modemerken en de internationale vakbeweging, die zich hiertoe verenigd hebben in het zogenaamde ACT-initiatief (*Action, Collaboration, Transformation*). Nederlandse bedrijven dienen wel afzonderlijk toe te zien op de naleving van wettelijke loonbepalingen. Nederland heeft afgelopen mei in Pakistan de *Asian Living Wage Conference* georganiseerd, waaraan textiel producerende landen uit de hele Aziatische regio meededen (Kamerstuk 32 735, nr. 153). Een uitkomst van deze conferentie is dat overheden, werkgevers en vakbonden op nationaal niveau actieplannen voor leefbaar loon moeten gaan ontwikkelen. Dit proces wordt vanuit *Fair Wear Foundation* ondersteund. Cao's voor leefbaar loon met een groep textielfabrieken, ondersteund door internationale modemerken, kunnen een effectief instrument zijn. Het kabinet zal stimuleren dat Nederlandse merken deze nationale actieplannen voor een leefbaar loon steunen en bevorderen. Ook op de recente conferentie *Sustainable Sourcing in the Garment Sector* op 29 september jl. in Bangladesh heeft Nederland inkopers van grote modemerken en lokale producenten opgeroepen een leefbaar loon voor de werknemers te realiseren.
Daarnaast zoekt het kabinet rondom leefbaar loon ook de samenwerking op met andere EU-landen, zoals Duitsland en Denemarken, en met andere initiatieven zoals ACT en het partnerschap met *Fair Wear Foundation*. Zo ontstaat de kritische massa die nodig is voor het afsluiten van sectorale cao's. Deelnemers aan het Nederlandse textielconvenant hebben afgesproken collectief actie te ondernemen voor het realiseren van leefbare lonen in hun toeleveringsketens. Het kabinet wil in het eerste kwartaal van 2017 afspraken maken met de convenantspartijen over de routekaart voor leefbaar loon.

Vraag 5
Bent u bereid om specifieke actie te ondernemen en/of organisaties te steunen die het omvangrijke seksuele, fysieke en ander geweld tegen vrouwen op de werkvloer – zoals pijnlijk beschreven in Eliminating violence against women at work – aanpakken en proberen terug te dringen?

Antwoord 5
Het kabinet ondersteunt diverse organisaties en initiatieven die dit omvangrijke en schrijnende probleem aan te pakken. Zo werkt *Fair Wear Foundation* aan de bestrijding van geweld tegen vrouwen, het bewerkstelligen van leefbaar loon en deelname van vrouwen aan sociale dialoog. In dit programma worden bijvoorbeeld klachtenlijnen opgezet voor het indienen van klachten over seksuele intimidatie. Daarnaast richt het programma in India zich op het realiseren van de – sinds 2013 – wettelijk verplichte klachtencommissies tegen seksuele intimidatie in de fabrieken. *Fair Wear Foundation* zal ook de relevante overheidsinstanties betrekken voor betere handhaving van deze wettelijke voorziening.
In het ILO *Better Work* programma en het Vakbondsmedefinancieringsprogramma, uitgevoerd door Mondiaal FNV en CNV Internationaal, is er specifieke aandacht voor genderspecifieke risico's, zoals seksuele intimidatie op de werkplek. Daarnaast is discriminatie en *gender* één van de negen prioritaire thema's van het Convenant Duurzame Kleding en Textiel.

Vraag 6
Bent u bereid om zowel zelf als via de Nederlandse ambassade in India, de Europese Commissie en Delegatie in India, deze en andere omvangrijke structurele problemen in de relatie tussen Indiase kledingleveranciers en Nederlandse kledingmerken met de Indiase overheid te bespreken en aan te dringen op het werken aan gezamenlijke oplossingen?

Antwoord 6
Het verbeteren van arbeidsomstandigheden in de textielsector is één van de bestaansredenen van het *EU Garment Initiative* van de Europese Commissie. Dit initiatief brengt bestaande initiatieven en programma's van lidstaten in kaart ten behoeve van synergie, (financiële) ondersteuning en opschaling. Samen met andere *likeminded* landen, zoals Duitsland, Zweden, Denemarken, Italië en Frankrijk, helpt Nederland de Commissie met verdere invulling van het initiatief.
India valt, net als iedere lidstaat, onder het toezichtmechanisme van de Internationale Arbeidsorganisatie. Dit betekent dat Indiase vakbonden een klacht tegen hun overheid kunnen indienen bij deze organisatie. Daarnaast ondersteunt het kantoor van de Internationale Arbeidsorganisatie in India de overheid bij de uitvoering van de *Decent Work* agenda. Het kabinet wil samen met *Fair Wear Foundation* de mogelijkheden bespreken voor nauwere samenwerking met de Internationale Arbeidsorganisatie in India. Met de Nederlandse bedrijven, die deelnemen aan het textielconvenant, wordt besproken of zij zich hierbij aansluiten. De Nederlandse ambassade in India zal een agenderende en verbindende rol spelen.
Op grond van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen zijn kledingbedrijven verantwoordelijk voor naleving van de lokale wetgeving. Uitbetaling van het wettelijk minimumloon valt hieronder. Naleving is echter ook een verantwoordelijkheid van de Indiase overheid. Nederland heeft de slechte arbeidsomstandigheden meerdere malen geagendeerd in de dialoog met de Indiase autoriteiten, ook op ministerieel niveau. De Nederlandse ambassade in India vraagt daarnaast in EU-verband met regelmaat aandacht voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) en *Business and Human Rights*.

Vraag 7
Kan bij het zoeken naar structurele oplossingen ook de OESO, mede gezien haar bijna afgeronde Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains in the Garment and Footwear Sector[3], een actieve rol spelen? Bent u bereid die mogelijkheid te verkennen?

Antwoord 7
De *Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains in the Garment and Footwear Sector* biedt kledingbedrijven inderdaad concrete handvatten voor het aanpakken van risico's in productieketen, zoals de schending van arbeidsrechten of geweld op de werkvloer. De OESO is ook in India actief op dit terrein. Eind 2015 heeft de OESO samen met het *India Centre for Responsible Business* een ronde tafel over MVO in de textiel- en kledingsector georganiseerd die in het teken stond van het toepassen van risicomanagement (*risk-based due diligence*) in de Indiase kleding- en schoenensector. Het belang van risicomanagement en het identificeren van de ernstigste schendingen werd hier erkend. Leveranciers en merken moeten vervolgens samenwerken aan oplossingen voor deze schendingen.
De conferentie *Sustainable Sourcing in the Garment Sector* die Nederland op 29 september jl. in Dhaka organiseerde, stond in het teken van de relatie tussen inkopers en producenten. De OESO was hier aanwezig en heeft toegezegd de uitkomsten van deze conferentie mee te nemen in de afronding van de *OESO Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains in the Garment and Footwear Sector*.

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen ter zake van het lid Van Laar (PvdA), ingezonden 3 oktober 2016 (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2016–2017, nr. 284)

---

[3] https://www.oecd.org/daf/inv/mne/Due-Diligence-Guidance-Responsible-Supply-Chains-Textiles-Footwear.pdf